**EPISTEMOLOGICAL STUDIES IN PHILOSOPHY,
SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES**

ISSN 2618-1274 (Print), ISSN [2618-1282](#) (Online)

Journal home page: <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/index>

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Олександр Юрійович Дахно

Слухач Інституту управління державної охорони
України Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
вул. Петра Болбачана 8, Київ, 01014, Україна

Oleksandr Dakhno

Student of Institute of Department of State
Guard of Ukraine Taras Shevchenko National
University of Kyiv,
Street Petra Bolbachana 8, Kyiv, 01014, Ukraine

E-mail: aleks9000@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0542-1544>

УДК 321.022

**ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ
ПРИВАТНИХ ВІЙСЬКОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ**

Received 14 September 2020; revised 19 October 2020; accepted 30 October 2020

DOI: 10.15421/342038

Анотація

У статті висвітлюється науковий дискурс щодо дефініції «приватна воєнна компанія» та надається авторське визначення цьому поняттю як комерційної організації, яка покликана надавати спеціалізовані послуги у сфері оборони, захисту, як правило, з участю у військових конфліктах, що поєднуються з розвідувальною діяльністю, стратегічним плануванням, логістикою і консультуванням. Окреслюються основні ознаки приватної воєнної компанії: воодіння статусом приватної комерційної установи, основною метою якої є отримання прибутку; закріплення статусом напрямків діяльності в сфері надання воєнних послуг; об'єктність; надання воєнних послуг в основному за межами своїх країн. Виділяється проблема нормативно – правового забезпечення діяльності приватних військових компаній в Україні, а саме відсутність у вітчизняному законодавстві положення, яке безпосередньо регулювало б діяльність приватної військової компанії як юридичної особи. Аналізується стан та перспективи розвитку приватних військових компаній в Україні. Характеризується зміст обговорення питання легалізації приватних військових компаній. Визначаються особливості функціонування приватних військових компаній в Україні, які повинні бути враховані при прийнятті закону про легалізацію в Україні діяльності приватних військових компаній, а саме: необхідність прописати норми і правові рамки виконання приватною військовою компанією тієї чи іншої функції; визначити перелік функцій, які держава може передавати для виконання приватним військовим компаніям. Розглядаються перспективи подальшого розвитку приватних військових компаній в Україні.

Ключові слова: міжнародна безпека, воєнний конфлікт, міжнародні миротворчі операції, легалізація, військово-консалтингова діяльність.

Prospects for the creation and development of private military companies in Ukraine

Abstract

The article highlights the scientific discourse on the definition of «private military company» and provides an author's definition of this concept as a commercial organization that is designed to provide specialized services in the field of defense, usually involved in military conflicts combined with intelligence, strategic planning, logistics and consulting. The main features of a private military company are outlined: driving the status of a private commercial institution, the main purpose of which is to make a profit; consolidation of the status of areas of activity in the field of military services; objectivity; providing military services mainly outside their countries. The problem of normative and legal support of the activity of private military companies in Ukraine is singled out, namely the absence of a provision in the domestic legislation that would directly regulate the activity of a private military company as a legal entity. The state and prospects of development of private military companies in Ukraine are analyzed. The content of the discussion of the issue of legalization of private military companies is characterized. The peculiarities of the functioning of private military companies in Ukraine are determined, which must be taken into account when adopting the law on legalization of private military companies in Ukraine, namely: the need to prescribe norms and legal framework for a private military

company to perform a function; determine the list of functions that the state can delegate to private military companies. Prospects for further development of private military companies in Ukraine are considered.

Key words: *international security, military conflict, international peacekeeping operations, legalization, military consulting activities.*

Постановка проблеми

Одним із сучасних викликів міжнародної безпеки є посилення тенденції до втрати монополії державою на застосування військової сили. Ще декілька десятиліть тому більшість держав світу в проведенні своєї військово – силової політики спиралася на Збройні сили (далі – ЗС), служба в яких здійснювалася за призовом або на професійній основі. А зараз вже розвивається стійка тенденція передачі певних функцій збройних сил і служб безпеки країн приватним військовим компаніям (далі – ПВК), до послуг яких вдаються також приватні компанії, міжурядові, регіональні та неурядові установи, до того ж і в першому, і в другому випадках йдеться про участь у збройних конфліктах, постконфліктне врегулювання, гуманітарні операції або схожих до них ситуаціях, коли використовуються норми міжнародного гуманітарного права.

Експерти з міжнародного гуманітарного права прогнозують швидке поширення та розширення видів послуг, що здійснюються ПВК, тому питання перспектив створення та розвитку ПВК в Україні є сьогодні доволі актуальним.

Аналіз останніх досліджень публікацій

Дослідженням питання створення, функціонування та розвитку ПВК в Україні займалися такі дослідники, як: Ю.П.Аленін, В.Горовенко, К.В.Громовенко, С.В.Ківалов, Л.І.Кормич, К.П.Курильов, О.В. Мартиненко, І.Л. Невзоров, Н.П.Пархитко, Д.В.Станис, В.Тютюнник, П.В.Хотенець та інші.

Метою статті є дослідження особливостей створення, особливостей функціонування та подальшого розвитку ПВК в Україні.

Завдання статті: дати визначення поняттю «приватна військова компанія»; з'ясувати завдання, що ставляться перед приватними військовими компаніями»; охарактеризувати ознаки приватних військових компаній як комерційних організацій; проаналізувати стан вітчизняної нормативно – правової бази, що

регулює діяльність приватних військових компаній в Україні; охарактеризувати діяльність приватних військових компаній в Україні

Виклад основного матеріалу

У наш час надання послуг у сфері забезпечення безпеки на контрактній основі трансформувалося у поширений та надзвичайно прибутковий бізнес. Такі послуги надають так звані приватні військові компанії, які приймають участь у воєнних конфліктах та міжнародних миротворчих операціях.

Сьогодні існують різні поняття дефініції «приватна воєнна компанія».

Так, у Документі Монтр'є, який на сьогоднішній день є єдиною формальною спробою визначити статус подібних комерційних структур, приватні військові та охоронні компанії визначаються як «приватні підприємницькі суб'єкти, які надають військові та охоронні послуги, незалежно від того, як вони себе характеризують. Військові та охоронні послуги включають, зокрема, озброєну охорону і захист людей і об'єктів, наприклад транспортних колон, будівель та інших місць; техобслуговування та експлуатацію бойових комплексів; утримання під вартою в'язнів; і консультування або підготовку місцевих військовослужбовців і охоронців».

Наприклад, у документах ООН використовується термін «приватні воєнні та охоронні компанії» (ПВОК), під яким розуміються «приватні підприємницькі суб'єкти, які надають воєнні та охоронні послуги, незалежно від того, як вони себе визначають. Воєнні й охоронні послуги містять, зокрема, збройну охорону і захист людей та об'єктів, зокрема транспортних колон, споруд та інших місць; техобслуговування й експлуатацію бойових комплексів; утримання під вартою ув'язнених; консультування або підготовку місцевих військовослужбовців та охоронців» [Горовенко, Тютюнник 2013: 33].

Відповідно до ще одного визначення, «ПВК – це зареєстрована приватна високо-

дохідна комерційна структура, укомплектована висококласними технічними фахівцями, контрольована державою і працює в інтересах держави ...» [Сырхоев 2013: 13].

В іншому визначенні ПВК представлена як «...недержавні організації, які надають на оплатній договірній основі військові послуги фізичним та юридичним особам, а також державам; при цьому під військовими послугами розуміються спеціалізовані послуги, пов'язані з військовими діями, включаючи бойові операції, стратегічне планування, збір інформації, оперативну або логістичну підтримку, підготовку військового персоналу, матеріально – технічне постачання та інше» [Невзоров, Хотинець 2017: 212].

Таким чином, однозначного визначення терміна «приватна військова компанія» не існує, а наявні трактування не є точними.

Тож загалом, під приватною військовою компанією розуміють комерційну організацію, яка покликана надавати спеціалізовані послуги у сфері охорони, захисту, як правило, з участю у військових конфліктах, що поєднуються з розвідувальною діяльністю, стратегічним плануванням, логістикою і консультуванням.

Основними завданнями ПВК виступають:

- пошук особового складу для контингенту міжнародних поліцейських місій США та управління ними;
- охорона об'єктів, які відіграють стратегічну роль;
- охорона енергетичних систем, нафтових родовищ і трубопроводів;
- охорона посольств та президентів;
- супровід представників ООН у гарячих точках;
- навчальна підготовка особового складу урядових збройних сил, поліції та інших сил безпеки;
- забезпечення послугами військових перекладачів;
- розмінування та ліквідація невикористаних боєприпасів;
- тилове забезпечення військ, авіарозвідка;
- збройний супровід і захист морських суден від піратства [Невзоров, Хотинець 2017:

213].

Аналізуючи вказане, можна визначити основні ознаки ПВК.

Перша. Володіння статусом приватної комерційної установи, основною метою якої є отримання прибутку.

Друга. Більшість закріплених статутом компанії напрямів її діяльності стосується здійснення воєнних послуг, до яких входять: формування, реформування й розвиток сил безпеки та оборони; планування та підготовки їх до використання; проведення розвідки та контррозвідки; професійна підготовка особового складу; використання, обслуговування й експлуатація зброї та військової техніки; матеріально - технічне забезпечення сил безпеки та оборони; гуманітарне розмінування; збройна охорона об'єктів, дипломатичного персоналу, конкретних осіб і вантажів тощо.

Третя. Об'єктами ПВК для здійснення послуг можуть стати вітчизняні та іноземні юридичні або фізичні особи.

Четверта. ПВК надають послуги в основному за межами своїх країн. Вони можуть діяти у мирний час та в період воєнного конфлікту [Горовенко Тютюник 2013: 35].

Що стосується нормативно-правового забезпечення діяльності приватних військових компаній в Україні, то на сьогоднішній день у вітчизняному законодавстві немає положення, яке безпосередньо регулювало б діяльність ПВК як юридичної особи.

Зауважимо, що в Україні після введення у 2012 р. у дію Законом «Про охоронну діяльність» [Закон «Про охоронну діяльність» 2020] сформовані умови для діяльності ПВК з надання послуг з охорони власності та громадян, проте й наразі залишаються юридично не регламентованими питання роботи ПВК. А отже, через недоліки в законодавстві зазначені компанії, керуючись принципом «що не заборонено, те дозволено», могли б здійснювати значний перелік воєнних і безпекових послуг.

Так, наприклад, за Законом «Про ліцензування видів господарської діяльності» [Закон «Про ліцензування видів...» 2020] є причини вважати приватних військових компаній суб'єктами господарської діяльності в міжнародній сфері, які не ліцензуються. В той же

час, Закон «Про зовнішньоекономічну діяльність» [Закон «Про зовнішньоекономічну діяльність» 2020] дає змогу надавати іноземним господарюючим суб'єктам консультаційні, маркетингові, навчальні та управлінські послуги на комерційних умовах, до яких належить значна частина послуг, надаваних ПВК.

Зауважимо, що послуги ПВК з питань, організації, реформування та розвитку сил безпеки та оборони; планування та підготовки їх до використання; навчальної підготовки особового складу; обслуговування та експлуатація зброї та військової техніки; матеріально-технічне забезпечення сил безпеки та оборони; розмінування; військова охорона об'єктів, захист дипломатичного персоналу, конкретних осіб та транспортних перевезень, не підпадають і під дію Закону «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання».

Тож, як бачимо, використання зареєстрованими в Україні суб'єктами господарювання цих законодавчих прогалин може залишити поза рамками державного експортного контролю надання зарубіжним партнерам достатньо специфічних і дуже чутливих послуг, що спроможне завдати шкоди вітчизняним інтересам і негативно вплинути на імідж нашої країни.

Треба сказати, що ПВК з'явилися на території України задовго до початку військового конфлікту в Україні [Курильов, Мартиненко, Пархитко, Станис 2017: 148].

Підкреслимо, що Україна була однією з перших держав, які ратифікували розглянутий нами вище Документ Монтре. Діючи в Україні ПВК слід розділити на дві групи. До першої належать ті ПВК, які можна назвати місцевими, оскільки вони зареєстровані в Україні, їх співробітниками переважно є українці. До другої ж групи ПВК відносяться компанії, які працюють в Україні, але зареєстровані за кордоном, належать іноземцям і обслуговують їх інтереси.

Власне, ПВК стали виникати в Україні приблизно з 2010 року. Серед найбільших українських компаній можна виділити групу «Омега Консалтинг», «Артан груп», «Аль-

батрос», «Вега» та ін. Одеська фірма «Альбатрос» і миколаївська компанія «Вега» спеціалізуються на захисті морських суден від піратства [Курильов, Мартиненко, Пархитко, Станис 2017: 148].

Треба сказати, що фактично ПВК сьогодні діють в Україні. Одна з найвідоміших з них – «Omega Consulting Group», яка створена у 2011 р. Наразі вона володіє трьома дочірніми підприємствами (у Великій Британії, ПАР і Того), через які реалізує свою основну діяльність згідно законів цих країн. Ця компанія здатна надавати широкий спектр послуг, але на території України «не займається приватною військовою та охоронною діяльністю і не залучає у свої ряди українських громадян для роботи за кордоном». У 2012 р. «Omega Consulting Group» підписала Міжнародний кодекс поведінки приватних охоронних компаній (International Code of Conduct for Private Security Providers) і стала членом Британської Асоціації морських приватних воєнних і охоронних компаній.

До ПВК варто віднести також створену у 2011 р. компанію «Vega Strategic Services», яка надає послуги з виявлення та запобігання ймовірним загрозам безпеці приватним особам та приватним установам у нестабільних регіонах. Її представництво на Кіпрі володіє ліцензією цієї країни на збройну охорону морських суден і вантажоперевезень. Подібними є компанії «Maritime Security Company “Albatross” Ltd», яка спеціалізується на охороні суден у районах, де активно діє піратство, а також група компаній «Artan Group» із розширеним переліком послуг з безпеки [Горковенко, Тютюник 38].

Ці компанії здійснюють свій особливий бізнес через зарубіжні представництва. В той же час, до роботи в них, як наголошує керівництво компаній, залучаються тільки громадяни інших країн. Вагомий же потенціал вітчизняних фахівців у військовій сфері став об'єктом уваги зарубіжних вербувальників за підтримки комерційних компаній та конкретних громадян України. Існують навіть вітчизняні цільові Інтернет-сайти, які пропонують власні послуги по найму цих спеціалістів [Горковенко, Тютюник 2013: 38].

Відносно компанії «Vega Strategic Services» проходила інформація про участь її співробітників в антитерористичній операції (АТО) на Донбасі. Згідно з наявними даними, обидві ПВК працюють за кордоном, забезпечуючи безпеку морського транспорту іноземних судновласників.

Офіційної інформації про діяльність ПВК в Україні дуже мало. Недалеко від Києва, в Славутичі, розташовується ПВК «Омега консалтинг». На її сайті в числі замовників вказано Міністерство оборони України. Офіційно компанія займається охоронним бізнесом і підготовкою охоронців. Ще одна ПВК «Артан груп» – вельми потужна структура, що займається охороною безлічі об'єктів. Приймає участь у військових операціях, підготовці охоронців, охорони морських суден. Серед об'єктів, які охороняють співробітники компанії «Артан», чимало належить людям з оточення колишнього президента В.Ф. Януковича.

Точних даних про те, чи беруть українські ПВК безпосередньо участь у військовому конфлікті в східних областях України, консультують вони уряд з тих чи інших питань, сьогодні немає.

Значну занепокоєність зумовлюють намагання вербувати українців для участі у збройних конфліктах на території інших країн, що може бути наслідком їх кримінальної відповідальності за статтею 447 Кримінального кодексу України – найманство.

На думку фахівців, найліпшим способом вирішення вказаних проблем було б впровадження державного регулювання та підтримки функціонування вітчизняних ПВК. Для цього необхідно зважати в першу чергу на особливості відповідного міжнародного права та вітчизняного законодавства.

Зауважимо, що у парламенті України зареєстрували кілька проектів законів, які спрямовані на внесення змін у військову сферу. Йдеться про заохочення українців до служби в армії за контрактом, легалізацію ПВК, допуск іноземних громадян до навчань в Україні.

Так, нещодавно представлений Законопроект №3005 «Про військово-консалтингову діяльність» від 04.02.2020 передбачає легалізацію в нашій державі ПВК.

В документі визначений порядок формування та діяльності компаній – «суб'єктів», які реалізують послуги охоронного чи військового значення. Компаніям надається дозвіл на співробітництво з фізичними особами та іншими країнами. Водночас, діяльність цих компаній передбачена лише за кордоном [Рада взялася за військових 2020].

Як вказано у документі, під військово – консалтинговою діяльністю розуміють надання країнам, юридичним чи фізичним особам за межами України військових та охоронних послуг.

Вказується, що здійснення таких послуг можливе «виключно за кордоном, що усуває можливість формування «приватних» армій всередині країни.

Законопроект законодавчо регламентує порядок військово – консалтингової діяльності та формування суб'єктів ВКД для «подальшого застосування спеціальних навичок та вмінь, офіційного працевлаштування та матеріального забезпечення» спеціалістами у військовій галузі, які виникли в Україні за роки військової агресії Росії [«Слуга народу» пропонує узаконити 2020].

У законопроекті мова йде про те, що норми законопроекту направлені на гарантування працевлаштування осіб, які отримали великий військовий досвід, ветеранів війни, учасників АТО, військовослужбовців звільнених із військової служби та колишніх правоохоронців.

Законопроект упроваджує жорсткі умови отримання особою права проводити військово – консалтингову діяльність через створення суб'єкта господарської діяльності.

Характерною рисою функціонування такого суб'єкта за законопроектом визнається його спрямування на зовнішні ринки та заборону проводити військово – консалтингову діяльність на території нашої держави. Це пов'язане із нормативно – правовою неврегульованістю питання обігу зброї в Україні.

Законопроект уповноважує суб'єктів військово-консалтингової діяльності проводити імпорт в контексті зовнішньоекономічної діяльності, експорту та імпорту вогнепальної зброї, боєприпасів, лише для проведення договірних зобов'язань в країні територіальної юрисдикції згідно законодавства цієї країни

та норм міжнародного права [«Слуга народу» пропонує узаконити 2020].

Поряд з цим, закон запроваджує Єдиний державний реєстр вогнепальної зброї та боєприпасів, пристроїв, патронів до неї, що перебуває у суб'єктів військово – консалтингової діяльності, а також детальні вимоги стосовно контролю за обігом цієї зброї, боєприпасів, пристроїв та патронів до неї [«Слуга народу» пропонує узаконити 2020].

Документ містить низку обмежень та дозволів. Так, приватним військовим компаніям забороняється:

- стріляти і використовувати фізичну силу на території нашої держави (окрім тренувань і навчальних стрільб);
 - переміщувати по території держави техніку і боєприпаси без спеціального дозволу;
 - приймати участь у військових операціях, направлених на захоплення влади та повалення державного ладу;
 - захоплювати території інших держав;
 - проводити військово - консалтингову діяльність на території «держави-агресора» (РФ) [Рада взялася за військових 2020].
- ПВК пропонується дозволити:
- здійснення навчання та консультаційну діяльність для армій інших країн;
 - надання кадрової, логістичної, аналітичної підтримки;
 - обслуговування, ремонт, постачання військової техніки, озброєння та обладнання;
 - організацію будівельних робіт військового характеру;
 - здійснення розмінування;
 - надання медичних послуг, охорони об'єктів та консалтинг;
 - захист життя;
 - організацію власних баз та полігонів в Україні, здійснення тренувань тощо.

Відповідно до законопроекту компаніям дозволять зберігати в Україні зброю, військову продукцію, імпортувати та експортувати її з держави.

До засновників компаній буде поставлена низка вимог – підсудним (зокрема, тим, з кого зняли судимість), працівникам правоохоронних органів та особам з кримінальним минулим заборонятиметься займати посади у ПВК,

особливо ті, які пов'язані із використанням зброї [Рада взялася за військових 2020].

Сьогодні тривають запеклі дискусії щодо легалізації ПВК. Прибічники їх легалізації наголошують на тому, що з 2014 року чисельність людей з бойовим досвідом в нашій державі значно збільшилась, тому вони зможуть бути задіяні в різноманітних варіантах діяльності ПВК.

На думку воєнних експертів, українські військові компанії повинні займатися:

- воєнними послугами (розмінування та медіація у конфліктах на прохання урядів інших країн);
- охоронними послугами (охорона державних установ, воєнних об'єктів, вищих посадових осіб; супроводження колон; беззбройне супроводження суден; реалізація антитерористичної техніки);
- консультаційними послугами (навчальна підготовка особового складу сил служби безпеки; оцінка безпеки об'єкта; військовий переклад, воєнний консалтинг).

Вимоги до співробітників військових компаній необхідно встановити наступні: вони повинні вільно володіти державною мовою, мати необхідну фізичну і професійну підготовку, а також пройти психологічний відбір.

Прихильники легалізації ПВК в Україні наголошують на тому, що це допоможе більшості бійцям, які пройшли бої на Донбасі адаптуватися у суспільстві. Адже розв'язання питання з вітчизняними приватними компаніями надасть змогу працевлаштувати більшість ветеранів АТО – на думку експертів, до цих формувань можуть долучитися більше 10 тис. людей, які воювали на Донбасі. ПВК дозволить реалізувати власні професійні навички та вміння багатьом бійцям в офіційний спосіб. Крім того, міжнародна практика засвідчує, що в багатьох державах ПВК успішно діють та працевлаштовують людей, наповнюють бюджет [Солдати удачі 2018].

Приймаючи закон про легалізацію в Україні діяльності ПВК ми повинні врахувати низку важливих моментів.

По-перше, важливо, щоб вітчизняні законодавці чітко прописали норми і правові рамки для застосування ПВК для реалізації тієї

чи іншої функції.

По-друге, необхідно пам'ятати про те, що є деякі державні функції, які ПВК здійснювати в принципі не можуть. Це ті функції, які пов'язані із заходами забезпечення національної безпеки. Тобто бійці ПВК володіють обмеженими правами в тому, аби приймати участь у військових діях там, де приймає участь регулярна армія держави.

Необхідно детально врегульовувати у правовому полі для того, аби не потрапити в пастку, в яку потрапили США. Так, бійці їхніх ПВК практично опинилися між двома видами правових «кодексів», які регламентують цивільні і військові правові відносини. Іншими словами, вони технічно не являються військовослужбовцями регулярних збройних сил і їх не можна притягати до відповідальності за військовими вимогами.

А з іншої сторони, оскільки вони приймають участь у військових компаніях або у збройних конфліктах, де приймає участь регулярна армія Збройних сил США, для того, аби вони мали право там знаходитись і так само приймати участь в боях, їх формально залучають як частину збройного контингенту Штатів, які розташовуються на тій території.

Ця правова проблема дотепер не врегульована в США. Якщо в нашій державі йти шляхом ухвалення відповідного законодавства, тоді в законі необхідно дуже детально прописувати сфери компетенцій зазначених ПВК. Окремим законодавством необхідно регулювати, якщо постане така необхідність, участь ПВК у військових конфліктах разом з українською регулярною армією.

Також, слід пам'ятати, що військові компанії в більшості держав світу, перш за все, так само наслідують приклад США. Цих бійців використовують для здійснення розвідувальних операцій, долучаючи до роботи як військової розвідки, так і розвідувальної та контррозвідувальної діяльності.

Тут також необхідно бути дуже обережним, адже якщо працівник ПВК долучається до цього виду діяльності, він автоматично одержує доступ до інформації з обмеженим доступом у власній країні. Фактично він буде одержувати доступ до державної таємниці.

Якщо бійці ПВК будуть певним чином долучатися до забезпечення національної безпеки держави і будуть одержувати доступ до такої інформації, то необхідно детально прописати їхню відповідальність. Вона має бути жорсткішою, аніж така ж відповідальність для офіцерів вітчизняних спецслужб або офіцерів Збройних сил.

Ще одна норма, яку варто прописати – щоб 49% акцій кожної такої військової фірми належали державі. На нашу думку, це виступатиме додатковим компонентом контролю за такими військовими формуваннями.

Висновки

Отже, під приватною військовою компанією розуміють комерційну організацію, яка покликана надавати спеціалізовані послуги у сфері охорони, захисту, як правило, з участю у військових конфліктах, що поєднується з розвідувальною діяльністю, стратегічним плануванням, логістикою і консультуванням.

З'ясовано, що Україні на сьогоднішній день у законодавстві немає положення, яке безпосередньо регулювало б діяльність ПВК.

На нашу думку, саме через відсутність законодавчої бази приватні військові компанії ніяк не можуть прижитися в Україні.

Тож, доцільно виділити як мінімум два варіанти розв'язання вказаної проблеми. Перший – законодавча заборона (як у Китаї) здійснення приватними компаніями воєнних послуг.

Є й наступний варіант, який підтримує більшість розвинених країн, зважаючи на міжнародні тенденції у розвитку сфери здійснення воєнних і безпекових послуг ПВК. Це – правове врегулювання їх діяльності. Якщо взяти такий варіант, то потрібно, на наш погляд, внести зміни до конкретних нормативно-правових актів, якими, визначити перелік воєнних послуг, які можуть здійснюватися ПВК, механізми ліцензування й контролю за їх діяльністю та підтримки цих компаній зі сторони держави, а також основи правового та соціального захисту їх працівників.

Звісно ж, ПВК успішно проводять свою діяльність і сплачують податки в розвинених державах. Але ж це держави із міцною владою, яка володіє монополією на військову

силу. В Україні ж тільки може зрости екстремістська діяльність радикалів, які отримають доступ до тренувальних баз, зброї і навчання.

Перспективи подальших розвідок з теми

Отже, наступні дослідження можуть бути

спрямовані на вдосконалення підходів до розробки та впровадження ефективного політико – правового забезпечення для подальшого розвитку приватних військових компаній в Україні.

Бібліографічні посилання

- «Слуга народу» пропонує узаконити приватні військові компанії для роботи поза Україною. (2020). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/news/2020/02/10/7240004/> (дата звернення: 25.07.2020)
- Горovenko, V., Tyutyunnyk V. (2013). Приватні воєнні компанії: міжнародний досвід і можливі шляхи його реалізації в Україні. *Наука і оборона*, 3, 32-39.
- Курильов, К.П., Мартиненко, О.В., Пархитко, Н.П., Станис, Д.В. (2017). Феномен приватних військових компаній в військово-силовий політиці держав в ХХІ ст. *Вісник міжнародних організацій*, 12(4), 131-149.
- Невзоров, І.Л., Хотенець, П.В. (2017). Приватні військові компанії та право: гострі питання, деякі світові тенденції нормативного, в: *Підготовка охоронців правопорядку в Харкові (1917-2017 рр.)*: монографія. Харків, 212-214.
- Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ (дата оновлення: 13.02.2020). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/959-12> (дата звернення: 28.02.2020)
- Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 № 222-VII (дата оновлення: 28.02.2020). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/222-19> (дата звернення: 28.02.2020)
- Про охоронну діяльність: Закон України від 22.03.2012 № 4616-VI (дата оновлення: 18.12.2019). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17> (дата звернення: 28.02.2020)
- Рада взялася за військових: Що хочуть змінити в українській армії. (2020). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zik.ua/article/rada_vzialasia_za_viiskovykh_shcho_parlamentari_khochut_zminyty_v_ukrainskii_armii_959094 (дата звернення: 25.08.2020)
- Солдати удачі: чи можна легалізувати українські «приватні армії»? (2020). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-43645236> (дата звернення: 20.08.2020)
- Сырхаев, А.А. (2013). Ответственность частных военных и охранных компаний в международном гуманитарном праве: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10 – Международное право. Европейское право. ФГБОУ ВПО «Российский университет дружбы народов». М.

References

- «Sluha narodu» proponuye uzakonyty pryvatni viyskovi kompaniyi dlya roboty poza Ukrainoyu [“Servant of the People” proposes to legalize private military companies to work outside Ukraine]. (2020). Retrived Jule 25, 2020 from <https://www.pravda.com.ua/news/2020/02/10/7240004/>
- Horovenko, V. & Tyutyunnyk, V. (2013). Pryvatni voyenni kompaniyi: mizhnarodnyy dosvid i mozhlyvi shlyakhy yoho realizatsiyi v Ukrayini [Private military companies: international experience and possible ways to implement it in Ukraine]. *Nauka i oborona*, 3, 32-39. (in Ukrainian)
- Kurylov, K.P., Martynenko, O.V., Parkhitko, N.P. & Stanys, D.V. Fenomen pryvatnykh viyskovykh kompaniy v viyskovo-sylovyy politytsi derzhav v XXI st. [The phenomenon of private military companies in the military policy of states in the XXI century]. *Visnyk mizhnarodnykh orhanizatsiy*, 12(4), 131-149. (in Ukrainian)
- Nevzorov, I.L. & Khotenets, P.V. (2017). Pryvatni viyskovi kompaniyi ta pravo: hostri pytannya, deyaki svitovi tendentsiyi normatyvnoho [Private military companies and law: acute issues, some global regulatory trends], in: *Pidhotovka okhorontsiv pravoporyadku v Kharkovi (1917–2017 rr.): monohrafiya*. Kharkiv, 212-214. (in Ukrainian)

- Pro litsenzuvannya vydiv hospodars'koyi diyal'nosti: Zakon Ukrayiny vid 02.03.2015 № 222-VII (data onovlennya: 28.02.2020)* [On licensing of economic activities: Law of Ukraine of 02.03.2015 № 222-VII (date of update: 28.02.2020)]. Retrived February 28, 2020 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/222-19> (in Ukrainian)
- Pro okhoronnu diyalnist: Zakon Ukrayiny vid 22.03.2012 № 4616-VI (data onovlennya: 18.12.2019)* [On security activities: Law of Ukraine of March 22, 2012 № 4616-VI (update date: December 18, 2019)]. Retrived February 28, 2020 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17>
- Pro zovnishn oekonomichnu diyalnist: Zakon Ukrayiny vid 16.04.1991 № 959-KHII (data onovlennya: 13.02.2020)* [On foreign economic activity: Law of Ukraine of April 16, 1991 № 959-XII (date of update: February 13, 2020)]. Retrived August 26, 2020 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/959-12> (in Ukrainian)
- Rada vzyalasya za viyskovykh: Shcho khochut zminyty v ukrayinskiy armiyi* [Rada took on the military: What they want to change in the Ukrainian army]. (2020). Retrived August 25, 2020 from https://zik.ua/article/rada_vzialasia_za_viiskovykh_shcho_parlamentari_khochut_zminyty_v_ukrainskii_armii_959094 (in Ukrainian)
- Soldaty udachi: chy mozhna lehalizuvaty ukrayinski «pryvatni armiyi»?* [Soldiers of fortune: is it possible to legalize Ukrainian “private armies”?]. (2020). Retrived August 20, 2020 from <https://www.bbc.com/ukrainian/features-43645236> (in Ukrainian)
- Syrkhayev, A.A. (2013). *Otvetstvennost' chastnykh voyennykh i okhrannykh kompaniy v mezhdunarodnom gumanitarnom prave* [Responsibility of private military and security companies in international humanitarian law]: Avtoref. dis. ... kand. yurid. nauk: 12.00.10 - Mezhdunarodnoye pravo. Yevropeyskoye pravo FGBOU VPO «Rossiyskiy universitet druzhby narodov». M. (in Russian)